

конкурентоспроможністю, що забезпечить розробку та реалізацію концепції його розвитку в умовах глобалізації та сприятиме формуванню конкурентних переваг у теперішньому та майбутньому бізнес-середовищі.

#### **Використані джерела**

1. Брітченко І.Г., Ладунка І.С. Актуальні проблеми підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuес\\_2015\\_1%281%29\\_\\_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuес_2015_1%281%29__28) (дата звернення: 17.10.2020).
2. Коваленко О.М., Станіславик О.В. Актуальні шляхи та фактори підвищення конкурентоспроможності вітчизняного підприємства. URL: [file:///C:/Users/Admin/AppData/Local/Temp/ecfor\\_2017\\_2\\_39.pdf](file:///C:/Users/Admin/AppData/Local/Temp/ecfor_2017_2_39.pdf)(дата звернення: 19.10.2020).
3. Пермінова С.О., Савицька О.М., Омельченко Я.В. Підвищення конкурентоспроможності підприємств в контексті їх стратегічного розвитку. URL: [http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1\\_2018/42.pdf](http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2018/42.pdf) (дата звернення: 16.10.2020).

**Фірман Христина**

(науковий керівник: д.с.-г.н., професор кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ Гайда Ю.І.)

### **ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ РИНКУ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ**

В Україні є всі необхідні умови для виробництва та реалізації біопалива, а саме – значні площі під зерновими, олійними і спеціальними культурами, науковий, технічний та кадровий потенціал, зростаючий внутрішній попит на біодизель та біогаз.

Україна має змогу нарощувати виробництво таких основних видів біопалива:

- тверде біопаливо;
- біогаз від переробки відходів сільськогосподарського виробництва та інших органічних відходів;
- рідкі види моторного палива (біоетанол та біодизель);
- біомаса для одержання тепла та подальшої промислової

переробки на тверде паливо [1].

В Україні існує значний нереалізований потенціал виробництва біопалива з сільськогосподарських культур. Він обумовлений наявністю придатних для сільського господарства земель, сприятливим кліматом, потенціалом підвищення врожайності, можливістю зниження витрат за рахунок використання ефекту масштабу, а також можливістю тісної інтеграції України з європейським економічним і технологічним простором. З урахуванням цих чинників, Україна може стати важливим учасником європейського ринку біопалив, вирощувати відповідні сільськогосподарські культури й активно розвивати власне виробництво[2].

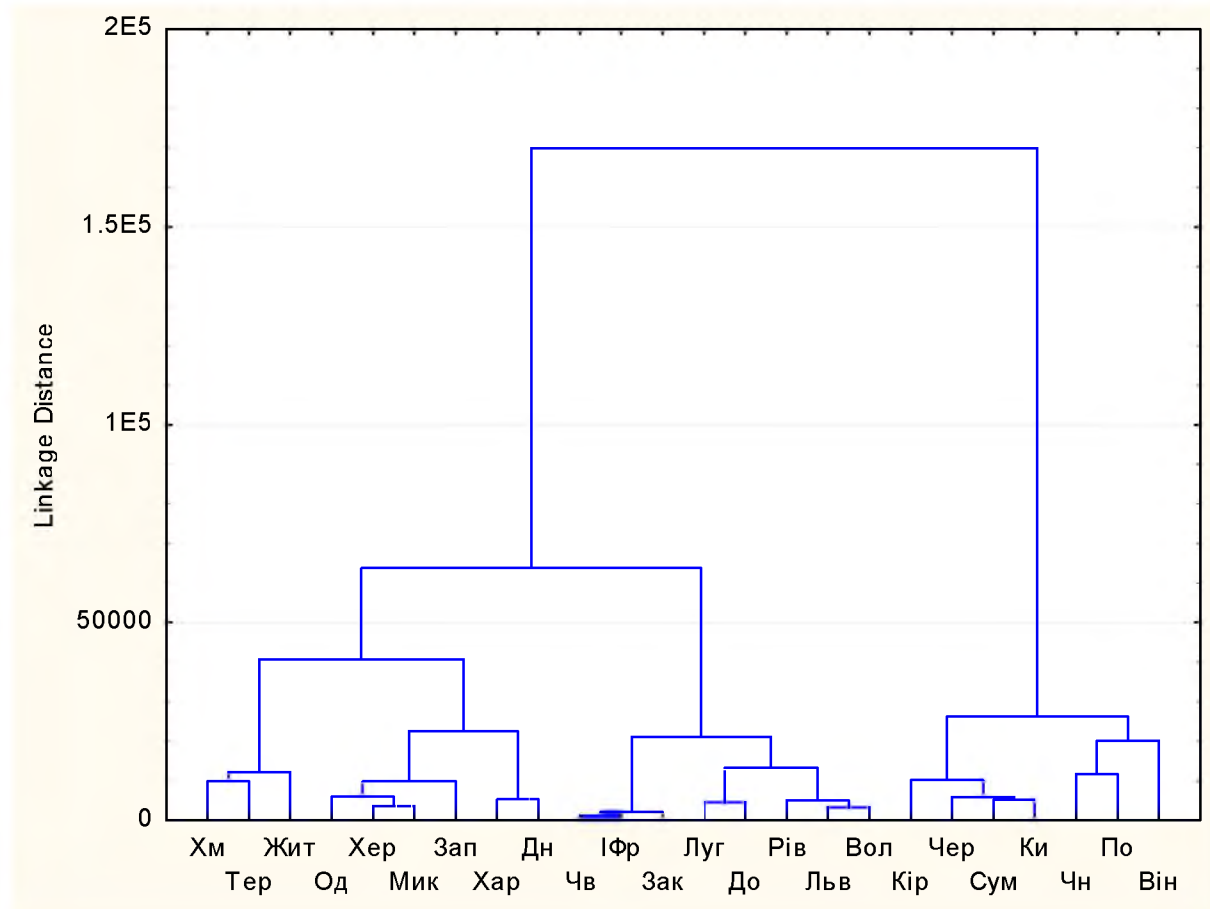
У нашому дослідженні ми спробували оцінити перспективи розвитку ринку біоенергетичних культур в Україні та провести просторову його сегментацію.

Так, впродовж останніх років в нашій країні суттєво зросли як посівні площі, так і виробництво та врожайність ріпаку, насіння якого використовується для виготовлення біодизелю (у 2019 році 32803,2 тис. ц). Найбільший енергетичний потенціал щодо виробництва біоетанолу має цукробуряковий підкомплекс сільського господарства. На сьогодні в Україні продовжують працювати 13 виробників біоетанолу. За оцінками експертів, для виробництва цукру, що забезпечують внутрішні потреби України, цукрова промисловість повинна переробити 17-20 млн. т цукрових буряків.

Значний ресурсний потенціал для виробництва етанолу складають зернові культури (пшениця, жито, ячмінь, кукурудза), площа під якими в Україні в 2019 р. становила 15,3 млн. га.

Проведений нами агломеративний ієрархічний кластерний аналіз виявив чотири групи областей за подібністю сировинної бази (зерна пшениці, жита, ячменю, кукурудзи, насіння ріпаку, коренеплодів цукрового буряка) для біоенергетичних цілей. Перший кластер включає Хмельницьку, Тернопільську і Житомирську області, другий – Одеську, Миколаївську, Херсонську, Запорізьку,

Дніпропетровську і Харківську, третій – Карпатський і крайні західні східні регіони, четвертий – Чернігівську, Вінницьку, Черкаську, Сумську, Кіровоградську, Полтавську і Київську (рис.).



**Рис. Дендродіаграма кластерного аналізу регіонів України за обсягами сировинної бази для виробництва біоенергії**

На жаль, темпи розвитку біоенергетики в Україні значно нижчі від європейських показників. Підтримка розвитку біопалива в Україні повинна базуватися на наступних принципах:

- гармонізація законодавства України по біопаливу із законодавством ЄС;
- введення програми просування використання біопалива в транспорті;
- особливі податкові рамки при виробництві біопалива для власних потреб;
- введення фінансових стимулів і інвестиційно-інноваційної підтримки в сфері виробництва біопалива;

- підготовка та впровадження стратегії розвитку ринку біопалива України;
- виробництво біодизеля на власні потреби в сільському господарстві;
- споживання частини виробленого біопалива на Україні [3].

#### **Використані джерела**

1. Гальчинська Ю.М., Ларіна, Я.С. Сегментація біоенергетичного ринку. *Ефективна економіка*. 2018. URL: [http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12\\_2018/129.pdf](http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/129.pdf)
2. Перехід України на відновлювану енергетику до 2050 року. О. Дячук, М. Чепелєв, Р. Подолець, Г. Трипольська та ін.; за заг. ред. Ю. Огаренко та О. Алієвої. Представництво Фонду ім. Г. Бьолля в Україні. Київ: Вид-во ТОВ «АРТ КНИГА». 2017. С. 88.
3. Скрипниченко В.А. Інноваційні аспекти виробництва біопалива на Україні: стан, проблеми, перспективи. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2009. С. 175-180. URL: [www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)

#### **Шапіренко Анастасія**

(науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ Гринчуцький В.І.)

### **УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА**

На даний момент, ми живемо в досить прогресивний час, який вимагає рішучих та кардинальних дій від будь-кого, у тому числі і підприємств, що викликано зростанням темпів глобалізації у світі. Безперечно, основою для формування та розвитку підприємницької діяльності загалом та в Україні, безпосередньо, є закони ринку, тобто закони попиту і пропозиції та конкурентної боротьби. Саме це змушує функціонуючі підприємства якомога швидше адаптуватися до змін зовнішнього середовища та уникати ризиків, пов'язаних із прийняттям необдуманих рішень чи вчинків у ході управлінської діяльності виробничим процесом, щодо наявних ресурсів, зокрема,